

PROLOG

Vážení čtenáři,

vítejte u knihy, jež má být průvodcem na cestě za našimi krajany ve vzdálených zemích. Za lidmi, kteří něco dokázali, a přesto nikdy nezapomněli na svou rodnou vlast. Tato kniha obsahuje jen střípek z příběhů, které shromažďujeme v rámci projektu Czechoslovak Talks ve spolupráci s Nadačním fondem Dotek. Prostřednictvím vyprávění zachycených v této knize chceme všem čtenářům, ale především mladé generaci přiblížit osudy našich významných krajanů. Každý člověk je jedinečný a především na něm samotném záleží, co ve svém životě dokáže - ať už ve své rodné zemi, či kdekoliv ve světě.

Unikátní osudy Čechoslováků pro nás mohou být poučením, že nejdůležitější je neztratit víru v sebe sama. Když se člověk rozhodne vydat za svým snem, může ho svou pílí, pracovitostí a nezdolnou vůlí nakonec dosáhnout. A cesta k jeho naplnění nemusí být jen strastiplná a posetá překážkami, může také vést k hlubšímu poznání a pochopení cíle, k němuž směřujeme. Jak praví člověk znalý osudů našich krajanů Jaromír Šlápota: „Smutno je člověku ve světě, jenž zapomíná na hroby svých králů a svatých v rodné zemi.“

Sedm příběhů sedmi různých lidí ze čtyř různých zemí a tří kontinentů do komiksové podoby převedl talentovaný umělec Tomáš Pánek. Komiks je zpracován v českém jazyce a doplněn o anglický překlad, kniha tak může posloužit i jako edukativní příručka pro učitele dějepisu a anglického jazyka. Historie se nejlépe učí skrze příběhy lidí, kteří ji žili.

Za projekt Czechoslovak Talks

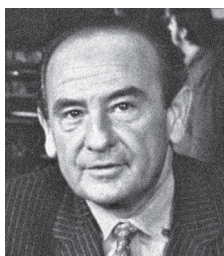
**Jaroslav Horký, Martina Kaňáková,
Tomáš Pánek a Martin Nekola**

NAKRESLIL
TOMÁŠ PÁNEK

KV

KAREL VELAN

KANADA

KANADA

Ing. Karel Velan

* 8. 2. 1918, Ostrava
† 29. 9. 2017, Montreal, Québec

Narodil se v Ostravě českému otci a polské matce. V roce 1939 úspěšně zakončil studia strojího inženýrství na Vysokém učení technickém v Brně. Kvůli německé okupaci Československa se dočkal inženýrského titulu až o šest let později. Hned po skončení druhé světové války založil první firmu na výrobu automatických textilních strojů. V roce 1947 absolvoval dvouměsíční stáž v USA, která jeho podnikání dodala mezinárodní rozměr. Zkušenosti z USA mu brzy zajistily úspěch, obchodní zakázky přicházely i ze západní Evropy.

Po komunistickém puči se rozhodl odejít s manželkou Olgou a dvěma syny do exilu do Švýcarska. V zemi helvétského kříže vynalezl unikátní kondenzační aparát. Zhruba po roce se přesunul do kanadského Montrealu, kde se s rodinou usídlil natrvalo a pokračoval v plodné práci. V Kanadě založil roku 1950 firmu Velan Engineering Ltd. a v dalších letech si připsal řadu úspěchů včetně vysokých státních vyznamenání, dvaceti světových patentů v oblasti průmyslové výroby turbín a rozšíření výroby na tři kontinenty. Velanovy vynálezy se uplatnily v ropném a chemickém průmyslu, v jaderných elektrárnách a využilo je i americké námořnictvo, které se Velanovy turbíny rozhodlo po náročných zkouškách ve vlastních výzkumných ústavech nainstalovat na letadlových lodích a ponorkách. Velanova vynalézavost a obchodní duch umožnily firmě rozšířit výrobu na dvě desítky typů průmyslových armatur.

Po pádu železné opony manželé Velanovi pravidelně přijíždějí do Čech, podporovali Výbor dobré vůle první dámy Olgy Havlové a dětskou nemocnici, financovali výstavbu domovů pro matky s dětmi a tělesně postižené a mnoho jiných humanitárních projektů. Karel Velan zemřel v Montrealu jen pár měsíců před svými stými narozeninami. Úspěšná firma nadále expanduje, ročně prodává stovky tisíc produktů do celého světa.

CANADA

Ing. Karel Velan

* February 8, 1918, Ostrava
† September 29, 2017, Montreal, Québec

Karel Velan was born in Ostrava, to a Czech father and a Polish mother. He studied mechanical engineering at the Brno University of Technology and successfully graduated in 1939. He had to wait six years for his engineering degree, on account of the German occupation of Czechoslovakia. Shortly after WWII ended, he founded the first company making automatic textile machines. In 1947 he spent two months in the United States on a study trip which helped him elevate his company to an international level. Experience gained abroad meant success and his company was soon accepting orders from Western Europe.

After the Communists seized control over the government, Karel and Olga took their two sons and fled to Switzerland. During their stay there, he invented a unique solution for steam traps dealing with condensation. About a year later, the family moved to Montreal in Canada to settle down, and Velan continued his work. In 1950 he founded Velan Engineering Ltd., and the following years were very successful for him. He received Montreal and Quebec's highest honors, patented twenty inventions in industrial turbine engineering and began manufacturing his products on three continents. Velan's inventions were used in the oil and chemical industries, by nuclear power plants and by the US Navy, which decided to install them on their aircraft carriers and submarines after testing them thoroughly in their own research facilities. Velan's creativity and commercial vision propelled the company forward, and they began making over twenty types of industrial valves.

After the fall of the Iron Curtain, Mr. and Mrs. Velan regularly visited the Czech Republic and supported First Lady Olga Havlová's charity Committee of Good Will, as well as a children's hospital. They also founded the construction of centers for young mothers, people with physical disabilities and numerous other humanitarian projects. Karel Velan passed away in Montreal, just a few months short of turning 100 years old. His company continues to expand and sells hundreds of thousands of products all over the world.

Koncem dubna 1945
osvobodili Brno rumunské
a sovětské jednotky pod velením
maršála Malinovského.

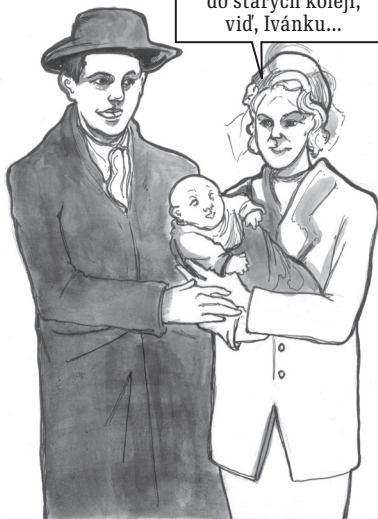
Žerotínské náměstí, Brno, jaro 1945

←
Brno was liberated
in late April of
1945 by Soviet and
Romanian troops
led by Marshall
Malinovsky.

Žerotín Square,
Brno, Spring 1945

Dášo, mám radost, že je to
šílenství za námi. Konečně
otevřou vysoké školy,
dodělám si diplom a můžu
se pustit do podnikání.

Život se nám vrací
do starých kolejí,
vid, Ivánku...

SVOBODA!

Karle, myslíš, že ten plán
vybudovat vlastní podnikání
bude tak snadný?

Nezapomeň, že jsem v Prostějově pět let
dřel pro Němce v továrně na raketové
součástky. Učil jsem se od těch nejlepších
konstruktérů. Mám v paměti všechny
nákrasy, stačí přidat vlastní nápady
a uvidíš, že všichni budou koukat. Věř mi!

←
- "I'm so happy this
madness is over, Olga.
They'll finally reopen
the universities,
I'll finish my degree
and then I can start
my own business."

- "Things are starting
to get back to normal,
right, Karel?"

←
- "FREEDOM!"

- "Karel, do you think
running your own
business will really
be that easy?"

←
- "Don't forget I spent
five years toiling
for the Germans in
Prostějov making
rocket parts.
I learnt from the best
people. I remember all
the designs, I'll just
implement my own
ideas and I'll win
everyone over, you'll
see. Trust me!"

továrna Velbo, Brno

Budeme
potřebovat další
lidi do výroby...

S přítelem Jaroslavem Boučkem založili firmu Velbo, která začala vyrábět automatické stroje pro textilní průmysl.

Tomu říkám
úspěch...

Firma prosperovala. Zakázky se hrnuly od československých, ale i švýcarských a amerických výrobců textilních strojů.

Velbo factory, Brno

- "We'll need to hire more people..."

He co-founded a company called Velbo with his friend Jaroslav Bouček. It manufactured automatic machines for the textile industry.

- "Now that's what I call a success."

The company thrived. Textile machine manufacturers from Czechoslovakia, but also Switzerland and the United States, all rushed to place their orders.

The talented designer was allowed to study in the US.

- "I'll be back in two months!"

- "Send us a telegram!"

After returning, he set up his own company.

When the Communists seized power in February 1948, everything changed. The Velan family fled to Switzerland.

1948, Switzerland

- "Look mommy, look!"

- "What is the matter with you? You've been rather quiet..."

- "I am still thinking about work..."

Talentovanému konstruktérovi byla umožněna studijní cesta do USA.

Za dva měsíce jsem zpět!

Napiš telegram!

Po návratu z cesty založil vlastní firmu.

Švýcarsko, 1948

Mami, koukej...

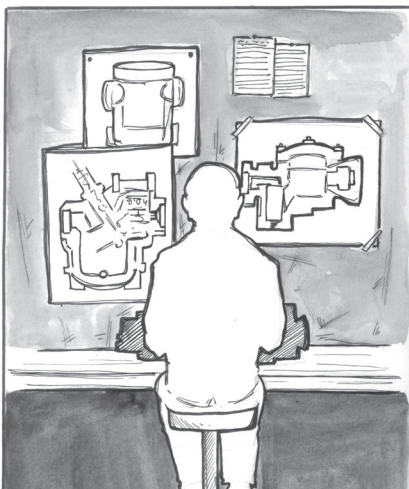

Únorový převrat vše od základů změnil. Velanovi utekli do Švýcarska.

Ale, pořád přemýšlím nad prací.

Co se děje? Jsi poslední dny nějaký zamklý...

Velan během pobytu ve Švýcarsku vynalezl unikátní řešení kondenzačního aparátu na páru, známého pod názvem „Velan Universal Steam Trap“, který si posléze nechal patentovat.

Montreal, Kanada, červenec 1949

O rok později se rodina přestěhovala do Montrealu. Od firmy Baťa si Velan pronajal malou výrobní, kde své podnikání dále rozvíjel.

←
While in Switzerland, Velan came up with a unique solution for steam traps dealing with condensation, an invention he later patented and called “Velan Universal Steam Trap” ←

July 1949, Montreal, Canada

A year later, the family moved to Montreal. Velan rented a small workshop from the Baťa company and continued developing his business.

Děkuji, vyřídíte prosím panu řediteli, že jsem mu velmi zavázán.

Je to vaše, pane Velane. Tomáš Baťa Vás nechává pozdravovat.

VELAN

To byly začátky koncernu Velan Engineering Ltd. Velan si musel vzít půjčku 300 000 dolarů, ale risk se vyplatil. Firma se rozrůstala. Po nějakém čase zaměstnávala 2 000 lidí v devíti zemích na celém světě.

←
- “The place is yours, sir. Tomáš Baťa sends his regards.”

- “Thank you. Please express my sincere gratitude to your CEO.” ←

That was the beginning of the corporate group Velan Engineering Ltd. Velan had to take out a loan of 300 000 dollars but the risk paid off. After a while it employed two thousand people in nine countries all over the world.

OBSAH

Prolog	5
Karel Velan / KANADA	7
Dagmar Hasalová-White / USA	21
Dušan Honke Houfek / PERU	35
Radomír Luža / USA	49
Milan Kroupa / KANADA	61
František Král / USA	75
Milan Vyhnálek / AUSTRÁLIE	87